

Ledenbulletin nr. 11-2019
November 2019

Inhoudsopgave

Actueel

- Wet kwaliteitsborging voor het bouwen 2
- Stikstof en PFAS 3

Arbeidsrecht

- Einde slapend dienstverband door oordeel Hoge Raad? 5

Bedrijfsvoering

- Goed voorbereid op een controle door Inspectie SZW 5
- Addendum arbeidsovereenkomst 6
- Oude inlogmethode werkgeversportaal UWV gaat dicht 6
- Premie derde WW-jaar 2020 vastgesteld 7
- Wettelijk minimumloon voor 2020 1,1% hoger 7

Economische zaken

- Economie blijft groeien, bouw opvallende positieve uitschieter 7

Fiscale zaken

- Belastingplan 2020 aangenomen door Tweede Kamer 8
- Op 1 januari gaat nieuw btw-identificatienummer in 9

Overheid

- Geen hogere AOW-leeftijd in 2025 door levensverwachting 10

Bijlagen:

- Indexen Risicoregeling GWW
- Addendum arbeidsovereenkomst
- Lonen en salarissen per 1 januari 2020 inclusief inloopschalen

Voor meer informatie over artikelen in deze ledeninformatie kunt u contact opnemen met eerstelijns advies: 0318 - 544908.

Actueel

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Consumentendossier

In ons extra ledenbulletin van september hebben we een beeld geschetst van wat er zoal speelt rondom de Wet kwaliteitsborging. In deze nieuwsbrief gaan we nader in op het consumentendossier. Het is een onderwerp waarbij we ook wat nader op de juridische aspecten moeten ingaan. Taaie kost, maar voor een goed begrip wel belangrijk.

Consumentendossier in het kort

Er komt een consumentendossier. In dit dossier moet de aannemer aan de opdrachtgever een volledig inzicht geven in de nakoming van de overeenkomst. Dit geldt niet alleen voor particuliere opdrachtgevers, maar voor alle opdrachten. De inhoud van het consumentendossier wordt mede vormgegeven door de nieuwe NPR 8092. Van de oplevering van het dossier mag worden afgeweken, maar alleen als beide partijen dat willen, en dat moet dan goed worden vastgelegd.

In onderstaand artikel wordt dit nader toegelicht.

Bouwconsument

In de debatten rondom het voorstel voor de Wkb is vaak gesproken over de bouwconsument en in de definitieve versie van de wet is het zogenaamde 'consumentendossier' opgenomen. Dat wekt de suggestie dat dit uitsluitend zou gelden bij particuliere opdrachtgevers. Dat is echter niet het geval. De bouwconsument is in dit verband dus elke opdrachtgever en het consumentendossier geldt ook alle opdrachtgevers.

Wettelijk kader

Tijdens de behandeling van de Wkb in de Tweede Kamer zijn er op voorstel van Kamerleden enkele wijzigingen ('amendementen') in de wet aangebracht. Een belangrijk amendement betreft de introductie van het consumentendossier in het nieuwe artikel 757a van het Burgerlijk Wetboek (BW), en wordt als volgt geformuleerd:

"In geval van aanneming van een bouwwerk legt de aannemer bij de kennisgeving dat het werk klaar is om te worden opgeleverd, (...) een dossier aan de opdrachtgever over (...). Het dossier bevat gegevens en bescheiden die volledig inzicht geven in de nakoming van de overeenkomst door de aannemer (...) en bevat in ieder geval:

- a. tekeningen en berekeningen betreffende het (...) bouwwerk en de bijbehorende installaties, en een beschrijving van de toegepaste materialen en installaties, (...);
- b. gegevens en bescheiden die nodig zijn voor gebruik en onderhoud van het bouwwerk."

Onderscheid tussen publiekrecht en privaatrecht

Om de strekking en de reikwijdte van dit artikel te kunnen begrijpen is het goed om het onderscheid toe te lichten tussen publiekrecht en civiel recht (privaatrecht). Het publiekrecht regelt het recht tussen burgers of bedrijven en de overheid. De Woningwet en de Arbowet zijn daar voorbeelden van. Een kenmerk van publiekrecht is het toezicht op de naleving ervan. Uitgangspunt is dat de overheidsorganen alleen mogen optreden als daar een wettelijke grond voor is. Daarom is publiekrecht vaak erg gedetailleerd beschreven.

Privaatrecht daarentegen regelt het recht tussen natuurlijke en/of rechtspersonen (BV's, stichtingen, verenigingen, e.d.). Uitgangspunt is dat alles mag tenzij bij wet verboden. Een kenmerk is dat degene wiens recht wordt geschonden zelf in actie moet komen. Dit onderdeel van het recht is vaak veel globaler beschreven in het Burgerlijk Wetboek (BW). De nadere uitleg komt tot stand in de rechtszaal: de jurisprudentie.

Maar wat is volledig inzicht?

De term 'volledig inzicht' is pas heel laat in het proces ingebracht, en dit begrip is dan ook niet volledig uitgewerkt.

Zoals gezegd; het consumentendossier valt binnen het privaatrecht. Dat betekent dat de uitleg van de reikwijdte van 'volledig inzicht' pas later uit rechtszaken duidelijker zal worden; een ongewenste situatie voor bouwers, want tenslotte willen zij snel weten waar ze aan toe zijn. De

stuurgroep Kwaliteitsborging, waar de AFNL ook aan deelneemt, heeft er dan ook bij het ministerie op aangedrongen om hier toch enige regie in te nemen. Dat heeft ertoe geleid dat het ministerie het normalisatie-instituut NEN heeft gevraagd een Nederlandse Praktijkrichtlijn (NPR) op te stellen voor een consumentendossier. In deze NPR wordt het consumentendossier nader uitgewerkt, zodat alle partijen die ermee moeten werken weten hoe dat zou kunnen.

NPR 8092 Consumentendossier

De NPR Consumentendossier wordt ontwikkeld in samenwerking met een commissie, waarin verschillende belanghebbenden zijn vertegenwoordigd. Het ontwerp voor de NPR 8092 ligt tot 1 januari 2020 voor ter kritiek. Eenieder die er in deze periode kennis van wil nemen en eventueel kritiek wil leveren kan de NPR downloaden van de NEN-website.

De NPR is bedoeld als handreiking voor aannemers die een consumentendossier moeten opstellen en beschrijft waar het (digitale) consumentendossier aan zou moeten voldoen. De NEN beoogt met de NPR compleet te zijn en daardoor is het voorliggende ontwerp tamelijk omvangrijk. Behalve een beschrijving van die onderdelen gaat de NPR ervan uit dat het consumentendossier een *digitaal* instrument wordt. Dat wil zeggen dat de aannemer zijn gegevens invoert of upload op een digitaal platform. Het idee daarachter is dat daardoor de administratieve lasten voor de aannemer en andere gebruikers zo beperkt mogelijk blijven. Vooral nog is de NPR bedoeld voor bouw en verbouw van woningen.

De 'standaard' voor het consumentendossier wordt dus de NPR 8092.

Handleiding Goed en Deugdelijk werk

Bij deze NPR komt een handleiding 'Goed en Deugdelijk werk'. In deze handleiding wordt vastgelegd wat onder een correcte uitvoering van het werk mag worden verstaan. De AFNL heeft er in de normcommissie voor gepleit om vooral in te zetten op aandachtspunten voor de werkschrijving, zodat vooraf helder is wat de opdrachtgever mag verwachten. Daarin kunnen verwijzingen worden opgenomen naar documenten, zoals bijvoorbeeld de richtlijnen van het Technisch Bureau Afbouw. Er is op dit moment nog geen concept voor deze handleiding beschikbaar. Zodra die is gepubliceerd zullen we hierover nader berichten.

Consumentendossier verplicht?

Zoals eerder aangegeven is bij het consumentendossier sprake van privaatrecht en bovendien geen dwingend recht. Dat houdt in dat ervan mag worden afgeweken als partijen dat overeenkomen. Concreet betekent dat, dat wanneer de opdrachtgever geen prijs stelt op een consumentendossier, de aannemer dit ook niet hoeft te leveren. Het is in dat geval wél belangrijk een dergelijke afspraak ondubbelzinnig schriftelijk vast te leggen.

Ook als partijen afspreken dat er wel een consumentendossier wordt geleverd, hoeft dat niet overeenkomstig NPR 8092 te zijn. Er is in de Wkb immers geen verwijzing naar de NPR. Het is wel belangrijk vooraf afspraken te maken over de inhoud en de omvang van een te leveren consumentendossier, zeker als dat afwijkt van de NPR. Mocht het tot een geschil komen over de te leveren informatie en er is niets vastgelegd, dan mag worden verwacht dat een rechter de NPR als richtlijn zal hanteren. Dat geldt overigens voor beide partijen.

Ten slotte

De Wkb wordt gefaseerd ingevoerd, maar dat geldt uitsluitend voor de wijziging van het stelsel van bouwtoezicht. Die wijzigingen betreffen Woningwet en Wabo; de wijzigingen in het BW gelden vanaf inwerkingtreding voor alle werken, ongeacht gevolgklasse of vergunningplicht.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u terecht bij het kopje dossiers op de website van Aannemersfederatie Nederland, www.aannemersfederatie.nl.

Over het NPR 8092 Consumentendossier vindt u nadere informatie op bijgaande link [NPR 8092 Ontw.](#)

Stikstof en PFAS

In de kranten en andere media hebben de afgelopen periode veel berichten over de stikstofcrisis en de PFAS-problematiek gestaan. Er zouden oplossingen komen voor de korte termijn, op heel korte termijn. Toch blijft concreet ingrijpen vanuit Den Haag uit ondanks enorme

druk die er op het kabinet wordt uitgeoefend door alle brancheorganisaties en koepels gezamenlijk. De urgentie wordt onderkend en het kabinet is het eens met de noodzaak voor acute maatregelen, maar doet nog steeds niets anders dan onderzoek.

Intussen beginnen andere overheden en aanbesteders wel oog te krijgen voor de nood, waarin niet alleen de bouw- en infrasector maar ook zichzelf beginnen te komen. En dat leidt tot lokale maatregelen om de boel op gang te krijgen of houden:

- provincies, die de beleidsregels over stikstof toepassen en dus vergunningen verlenen voor projecten die weinig tot geen stikstof genereren of waarbinnen de “stikstofwinst” groter is dan de (tijdelijke) uitstoot;
- Rijkswaterstaat, die voorlichtingen geeft over wat er allemaal wel mogelijk is en ook mensen levert voor de “vliegende brigades” die vanaf vandaag op pad gestuurd kunnen worden om aanbesteders, die bang zijn om fouten te maken in deze ingewikkelde materie, te helpen met het selecteren van projecten die kunnen worden vlot getrokken, dan wel het wegwerken van achterstanden bij de vergunningverlening;
- en gemeentes die de normen voor PFAS een beetje (0,6 microgram per kilo) tot heel veel (3 microgram per kilo) verhogen. Dat kan allemaal, zeker als de bodemkwaliteitskaarten voor de gemeente compleet zijn. Alleen moeten die gemeentes dan wel bekend zijn bij de vliegende brigades.

Als uw opdrachtgever zich geen raad weet, maar nog geen beroep heeft gedaan op de vliegende brigades, geef dat dan aan ons door, zodat wij de brigades daarop kunnen attenderen. Ook kunt u gegevens over bodemkwaliteit, die u hebt gemeten aan ons doorgeven via secretariaat@aannemersfederatie.nl, zodat wij die bij de centrale overheid kunnen laten toevoegen aan de bodemkwaliteitskaarten. Hoe eerder die kaarten compleet zijn, hoe sneller er een definitief landelijk handelingskader PFAS kan worden vastgesteld.

Ook kunt u uw opdrachtgever wijzen op de mogelijkheid advies in te winnen bij het [Expertisecentrum PFAS](#) en via de website Bodemplus.nl van Rijkswaterstaat.

Voor wat betreft de stikstofproblematiek heeft de overheid maatregelen in voorbereiding, waarmee een groot “contingent” stikstof wordt bespaard ten behoeve van woningbouw. Maar daar is de infrastructuur niet mee geholpen. Toch is daar ook het een en ander mogelijk en daar heeft het Ministerie een zogeheten [beslisboom](#) voor gemaakt.

Vaak blijkt dat de Aerius-calculator al meteen openingen biedt. Maar zelfs als er stikstofdepositie te verwachten is, zijn er mogelijkheden. De provincie Utrecht bijvoorbeeld past de beleidsregels voor vergunningverlening gewoon toe, al roept ook de betrokken ambtenaar dat de gemeentes daar kennelijk geen weet van hebben. Aan de gedeputeerde heeft AFNL daarom gesuggereerd om zelf een rondje langs de Utrechtse gemeentes te bellen om de urgentie van het vlottrekken van aanleg en onderhoud van infrastructuur over te brengen en de ruimte die er is daarbij toe te lichten. Maar u mag ook via het secretariaat aangeven of u vindt dat uw opdrachtgever door de provincie of door de vliegende brigades moet worden benaderd. In de provincie Gelderland is inmiddels besloten om onderhoud niet onder de vergunningplicht te laten vallen. Alleen nieuwbouw is vergunning plichtig. Voor dit soort vragen en mogelijkheden kunt u uw opdrachtgevers doorverwijzen naar de [helpdesk stikstof van het Ministerie van BZK](#).

AFNL is dagelijks in de weer om het besef van de urgentie van de problematiek en de bedrijfseconomische gevolgen daarvan onder de aandacht te brengen. Leden en bestuursleden wonen bijeenkomsten van het ministerie van I&W, RWS, provincies en gemeenten bij en pleiten daar voor benutting van de ruimte die er is.

Arbeidsrecht

Einde slapend dienstverband door oordeel Hoge Raad?

De Hoge Raad heeft zich uitgesproken over het slapend dienstverband: een werkgever mag een werknemer in principe niet tegen zijn zin 'slapend' in dienst houden, om zo de betaling van de transitievergoeding te ontlopen.

In september ontving de Hoge Raad een advies van de advocaat-generaal (AG) over het slapend dienstverband. Een werknemer heeft een slapend dienstverband als zijn werkgever weigert om hem te ontslaan na twee jaar arbeidsongeschiktheid. De werknemer heeft dan geen recht meer op loon, terwijl de werkgever (op dat moment) ook de transitievergoeding niet hoeft uit te betalen. Uit het vandaag gepubliceerde arrest van de Hoge Raad blijkt nu dat de hoogst rechtsprekende instantie van Nederland het advies van de AG opvolgt.

Kern van de uitspraak is dat een werkgever op basis van 'de eis van het goed werkgeverschap' een langdurige arbeidsongeschikte werknemer niet in een slapend dienstverband behoort te houden als hij verzoekt om beëindiging van zijn arbeidscontract, met uitbetaling van de vergoeding die gelijk is aan de transitievergoeding. De werkgever hoeft echter niet meer te betalen dan het bedrag aan transitievergoeding dat de werknemer op het moment van ontslag na twee jaar ziekte zou krijgen.

Invloed van Wet compensatieregeling transitievergoeding

Momenteel zouden er duizenden werknemers tegen hun zin een slapend dienstverband hebben. In één van de rechtszaken over dit thema werden er prejudiciële vragen gesteld aan de Hoge Raad. Doel van zulke vragen is dat de Hoge Raad duidelijkheid schept over de regels. Deze duidelijkheid is nu dus gegeven. Dat een werkgever desgewenst een slapend dienstverband behoort te beëindigen als hij geen redelijk belang heeft bij voortzetting van de arbeidsovereenkomst én dat hij hiervoor in principe een vergoeding moet betalen, baseert de Hoge Raad op de Wet compensatieregeling transitievergoeding. Deze wet regelt vanaf 1 april 2020 een compensatie van de vergoedingen die werkgevers sinds 1 juli 2015 hebben betaald bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid. Met de wet wil de regering een einde maken aan slapende dienstverbanden.

Einde slapende dienstverbanden leidt tot hoge kostenpost

Het arrest zal als gevolg hebben dat veel werknemers opnieuw een verzoek zullen indienen bij hun werkgever om het dienstverband te beëindigen en daarbij een vergoeding uit te betalen. Als er geen sprake is van een uitzonderingssituatie die het slapend dienstverband rechtvaardigt, zal de werkgever aan het verzoek van zijn werknemer moeten voldoen. Voor werkgevers die veel werknemers slapend in dienst hebben gehouden, kan het arrest tot een flinke kostenpost leiden.

Bedrijfsvoering

Goed voorbereid op een controle door Inspectie SZW

Hoewel het steeds beter gaat met de naleving van de Arbowet door werkgevers heeft nog steeds 49% van de organisaties geen actuele en volledige RI&E. Met de Basisinspectiemodule Arbozorg kunnen werkgevers zelf nagaan of zij bij een controle aan alle eisen voldoen. Met behulp van diverse Basisinspectiemodules controleert Inspectie SZW of werkgevers voldoen aan de verschillende verplichtingen uit de Arbowet. Werkgevers kunnen deze documenten ook zelf gebruiken om te kijken of zij bij een controle een voldoende van de Inspectie krijgen. Met de Basisinspectiemodule Arbozorg kunnen werkgevers nagaan of zij voldoen aan de verplichtingen uit de Arbowet voor aanwezigheid van een RI&E, een basiscontract voor de arbodienstverlening en de deskundige bijstand.

RI&E moet ook volledig zijn

Niet alleen moet er een actuele RI&E zijn; deze moet ook volledig zijn. Dat betekent dat de RI&E ook een plan van aanpak moet bevatten. Daarin staan de maatregelen die de werkgever gaat nemen om de risico's uit de RI&E weg te nemen of zo veel mogelijk te beperken. Uit de laatste Arbo in bedrijf blijkt dat bij bijna een derde van de RI&E's een plan van aanpak

ontbreekt. Andere eisen uit de Arbowet die gecontroleerd worden, zijn onder meer de aanwezigheid van een basiscontract met een arbodienstverlener, de organisatie van de bedrijfshulpverlening en één of meer preventiemedewerkers.

Inspraak preventiemedewerker en OR

Inspectie SZW kan ook gesprekken voeren met de werkgever en arbo-verantwoordelijken in de organisatie. De onderwerpen die daarin aan de orde kunnen komen, staan ook in de module. Zo kan de inspecteur vragen stellen over de aanwezige kennis van de Arbowet, de inspraak van de preventiemedewerker en de OR op de uitvoering van de arboverplichtingen en of er overleg is met deze partijen over de arbo-maatregelen. De inspecteur kijkt dus naar de complete invulling van het arbobeleid in de organisatie. Hoe grondig hij dit doet, zal afhangen van de mate waarin aan de wettelijke verplichtingen is voldaan.

Addendum arbeidsovereenkomst

Met de komst van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) per 1 januari aanstaande betalen werkgevers vanaf dan een lagere WW-premie voor werknemers met een vast contract dan voor werknemers met een flexibel contract. Om in aanmerking te komen voor de lage WW-premie in plaats van het hoge tarief, moet de werkgever in zijn administratie een door werkgever en werknemer getekende schriftelijke arbeidsovereenkomst hebben die voor onbepaalde tijd is en die geen oproepovereenkomst is. Veel ondernemingen hebben deze overeenkomst niet. Bijvoorbeeld omdat een contract voor bepaalde tijd ooit stilzwijgend is overgegaan naar een vast dienstverband, of omdat het contract jaren geleden verloren is gegaan. Gebruik daarom een addendum. Dat is een schriftelijke aanvulling, waardoor er niet een gehele nieuwe arbeidsovereenkomst hoeft te worden opgesteld. Zorg dat het addendum door de betrokken partijen wordt ondertekend en bewaar het in uw administratie. Special voor haar leden heeft AFNL een addendum gemaakt, welke u kan gebruiken. Dit addendum treft u als bijlage bij dit ledenbulletin aan.

Oude inlogmethode werkgeversportaal UWV gaat dicht

UWV waarschuwt werkgevers dat al begin 2020 de eerste organisaties worden afgesloten van de oude inlogmethode voor het werkgeversportaal. Heeft een organisatie nog geen eHerkenning geregeld, dan wordt het werkgeversportaal van UWV dus al heel snel volledig onbereikbaar.

Veel werkgevers hebben de overstap naar eHerkenning nog niet gemaakt, terwijl dat per 1 november 2019 de enige inlogmethode is voor het werkgeversportaal. Volgens UWV heeft slechts 18,6% van de werkgevers al een keer met de nieuwe inlogmethode ingelogd. Toch wordt begin 2020 de oude inlogmethode voor de eerste accounts al afgesloten. Werkgevers die dan nog steeds geen eHerkenning geregeld hebben, kunnen in de problemen komen als zij het werkgeversportaal nodig hebben om hun zaken te regelen.

Werkgever kan in de problemen raken

Werkgevers kunnen problemen ondervinden als zij onverwacht gebruik moeten maken van het werkgeversportaal en daarbij een strakke deadline geldt. Dat geldt bijvoorbeeld voor het indienen van een bezwaar tegen een beschikking over een premie of een aanvraag voor een voorziening. Doordat de leveranciers van eHerkenning het erg druk hebben, kan het verwerken van een aanvraag enkele weken duren. De deadline voor het indienen van het bezwaar kan dan al verstreken zijn.

Ook werknemer kan de dupe worden

Ook werknemers kunnen er last van hebben als werkgevers hun zaken niet op orde hebben. Zij kunnen bijvoorbeeld voor de verstrekking van een uitkering afhankelijk zijn van de meldingen die hun werkgever moet doen via het werkgeversportaal. UWV wil voorkomen dat werknemers er de dupe van worden als hun werkgever geen eHerkenning aanvraagt en begint daarom begin 2020 met het dichtzetten van de oude inlogmethode. Daarbij zijn organisaties die eHerkenning hebben als eerste aan de beurt. Daarna volgen achtereenvolgens accounts die al twee jaar niet gebruikt zijn, kleine werkgevers, middelgrote werkgevers, intermediairs, eenmanszaken en grote werkgevers.

Premie derde WW-jaar 2020 vastgesteld

Het bestuur van de Stichting PAWW (SPAWW) heeft de premie voor 2020 vastgesteld op 0,4%. Dit is conform de eerder aangegeven prognose. Werkgevers die onder de PAWW-regeling vallen moeten de nieuwe premie communiceren aan de werknemers. In het bericht van het bestuur van de SPAWW wordt ook meer informatie gegeven over de positie van buitenlandse werknemers die onder de regeling vallen. Dit is met name bedoeld voor werknemers die in België en Duitsland wonen.

Voor werkgevers is het goed om te weten dat SPAWW waarschijnlijk vanaf januari 2020 telefonisch bereikbaar is.

Ten slotte wordt ook aangegeven dat het volgende instapmoment voor deelname aan de PAWW-regeling 15 januari 2020 is.

Wettelijk minimumloon voor 2020 1,1% hoger

Uw organisatie moet in de 1e helft van 2020 aan werknemers van 21 jaar en ouder bij een fulltime dienstverband minimaal € 1.653,60 bruto per maand betalen. Jongeren onder de 21 jaar hebben recht op een percentage van dit bedrag.

Het wettelijk minimumloon wordt ieder jaar op 1 januari en 1 juli aangepast aan de ontwikkeling van de cao-lonen. De minimumbedragen die in de 1e helft van 2020 gaan gelden, zijn onlangs gepubliceerd in de Staatscourant. Er zijn standaardbedragen per maand, per week en per dag. Er is geen vast minimumloon per uur. U deelt daarvoor het minimumloon per week door het aantal uur dat in uw organisatie een fulltime werkweek is (meestal 36 of 40 uur).

Percentage van wettelijk minimumloon voor jongeren

Jongeren onder de 21 jaar hebben recht op een percentage van het wettelijk minimumloon. Deze percentages zijn per 1 juli 2019 flink gestegen. Voor werknemers van 18, 19 of 20 jaar die een arbeidsovereenkomst hebben in verband met een beroepsbegeleidende leerweg (BBL) gelden lagere minimumbedragen. Hieronder staan alle bedragen voor de 1e helft van 2020 op een rijtje.

Leeftijd	Percentage	Per maand	Per week	Per dag
21 jaar en ouder	100%	€ 1.653,60	€ 381,60	€ 76,32
20 jaar	80%	€ 1.322,90	€ 305,30	€ 61,06
20 jaar BBL	61,5%	€ 1.016,95	€ 234,70	€ 46,94
19 jaar	60%	€ 992,15	€ 228,95	€ 45,79
19 jaar BBL	52,5%	€ 868,15	€ 200,35	€ 40,07
18 jaar	50%	€ 826,80	€ 190,80	€ 38,16
18 jaar BBL	45,5%	€ 752,40	€ 173,65	€ 34,73
17 jaar	39,5%	€ 653,15	€ 150,75	€ 30,15
16 jaar	34,5%	€ 570,50	€ 131,65	€ 26,33
15 jaar	30%	€ 496,10	€ 114,50	€ 22,90

Economische zaken

Economie blijft groeien, bouw opvallende positieve uitschieter

De Nederlandse economie is de afgelopen drie maanden blijven groeien. De groei bedroeg 0,4 procent ten opzichte van het kwartaal ervoor. Dat is evenveel als in de eerste twee kwartalen van dit jaar.

Ten opzichte van een jaar eerder bedroeg de economische groei 1,9 procent, meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek. We hebben die groei vooral te danken aan de gestegen consumentenuitgaven en aan investeringen door bedrijven.

En opvallend: ondanks de zorgen over stikstof en PFAS groeide de productie van bouwbedrijven nog altijd hard. Met een stijging van 5,3 procent op jaarbasis was het zelfs de grootste groei van alle bedrijfstakken.

Sinds mei kunnen veel nieuwe bouwprojecten niet starten, omdat de vergunningsverlening grotendeels stilligt vanwege de te hoge stikstofuitstoot en de uitspraak daarover van de Raad van State. Maar bouwbedrijven hadden afgelopen kwartaal kennelijk nog genoeg lopende projecten. Bouwprojecten waarvoor in mei al vergunningen waren verleend, kunnen gewoon doorgaan.

Minder auto's

De landbouw en visserij groeiden ook flink, met 4,1 procent. Consumenten gaven verder meer uit aan de horeca, elektrische apparaten en meubels. Aan auto's hebben consumenten juist minder uitgegeven.

Ook de export groeide nog altijd, met 2,2 procent. Maar dat was wel lager dan eerder dit jaar. En de groei was er alleen nog doordat de zogeheten wederuitvoer steeg. Dan gaat het om producten die eerst Nederland worden ingevoerd en dan weer uitgevoerd. De export van Nederlandse producten kromp. En de import steeg ook harder dan de export. Daardoor was de bijdrage aan de economie van de totale import en export negatief.

Duitsland

Met een groei van 0,4 procent doet Nederland het beter dan grote buur Duitsland. Want daar was de kwartaal-op-kwartaalgroei een minieme 0,1 procent. Duitsland ontsnapte daardoor wel net aan een recessie. Want het kwartaal ervoor was er nog sprake van een krimp van 0,2 procent. Van een recessie is sprake als de economie van een land minstens twee kwartalen op rij krimpt. In Nederland is er sinds 2012 geen recessie meer geweest.

Fiscale zaken

Belastingplan 2020 aangenomen door Tweede Kamer

De Tweede Kamer is akkoord gegaan met het Belastingplan 2020. Het plan levert voor particulieren een lastenverlichting op van € 4 miljard. Ondernemingen krijgen echter volgend jaar te maken met een lastenverzwaring van € 2 miljard.

Met de aanneming van het Belastingplan 2020 treedt dus volgend jaar het tweeschijvenstelsel in werking. In 2020 geldt dat belastingplichtigen tot en met een inkomen van € 68.507 37,35% aan loonbelasting/ inkomstenbelasting betalen, daarboven zijn ze 49,50% kwijt.

Bv's moeten langer wachten op de verlaging van het toptarief in de vennootschapsbelasting, en die daling gaat ook minder ver dan 'beloofd'. Ook slaat de rekening voor de plannen uit het Klimaatakkoord vooral bij die ondernemers neer. Voor de ondernemers in de inkomstenbelasting neemt het bedrag van de zelfstandigenaftrek af van € 7.280 naar € 5.000 in acht jaarlijkse stappen van € 250 en in het negende jaar van € 280.

Voor box 3-aanpassing arrest Hoge Raad afwachten

Er werden in de vergadering over het Belastingplan 2020 ook weer vragen gesteld over de vermogensrendementsheffing die volgens spaarders veel te hoog is. Staatssecretaris Snel van Financiën gaat deze heffing echt pas in 2022 aanpassen. Daarnaast gaf hij aan dat hij het arrest van de Hoge Raad wil afwachten of de heffing wel of niet in strijd is met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens.

Nog wat wijzigingen doorgevoerd

De Tweede Kamer heeft nog wel de volgende wijzigingen (amendementen) doorgevoerd:

- Het koninklijk besluit dat de inwerkingtreding van de Wet afschaffing fiscale aftrek scholingsuitgaven regelt, moet het kabinet vooraf voorleggen aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer.

- Vergrijpboeten die op grond van de Wet bronbelasting worden opgelegd gaan onder hetzelfde openbaar makingsregime vallen als de vergrijpboeten die via het wetsvoorstel Overige Fiscale Maatregelen 2020 openbaar worden gemaakt.
- Ministeriële regelingen die uitzonderingen maken op de keuzeregeling tussen papieren post of digitale post, moeten de ministers aan de Tweede en Eerste Kamer voorleggen.
- De heffingsvermindering voor de verhuurderheffing zal uitgebreid worden naar meer regio's dan alleen de schaarstegebieden.
- Bij het wetsvoorstel meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies wordt buiten twijfel gesteld dat - gehele of gedeeltelijke - kunstmatigheid van een constructie niet kan worden aangemerkt als een aanvullende eis bij de main benefit test.
- (Ex-)ondernemers die te maken hebben gekregen met de omzetting in 2014, 2015 of 2016 van hun lening, die zij door het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 ontvingen, in een 'bedrag om niet' kunnen zes maanden langer een beroep doen op de compensatieregeling, dus tot en met 30 juni 2020.
- In de tonnageregeling in de zeescheepvaart wordt het winstplafond vervangen door een bruto-omzetplafond.

Op 1 januari gaat nieuw btw-identificatienummer in

In oktober ontvingen 1.3 miljoen eenmanszaken hun nieuwe btw-identificatienummer. Het Burger Service Nummer (BSN) van ondernemers is daarin niet verwerkt. Met het nieuwe btw-id kan de Belastingdienst de privacy van ondernemers beter waarborgen.

Het nieuwe btw-identificatienummer voor ondernemers met een eenmanszaak is een unieke, willekeurige cijferreeks. Om zich als btw-plichtig ondernemer te identificeren bij zakenrelaties moeten zij vanaf 1 januari 2020 hun btw-id op facturen en hun website vermelden. Dat kan pas vanaf het nieuwe jaar. Maar de Belastingdienst wil ondernemers de tijd geven om zich te kunnen voorbereiden. Dat betekent dat ondernemers tot eind dit jaar hun huidige btw-nummer gebruiken. Om de overgang naar het nieuwe btw-id op 1 januari soepel te laten verlopen, heeft de Belastingdienst nog enkele tips voor ondernemers met een eenmanszaak.

- Informeer je boekhouder, klanten en leveranciers over je nieuwe btw-id. Denk hierbij ook aan je (internationale) leveranciers en klanten. Ook als je via een intermediair producten levert of diensten verleent die zij voor jou factureren (self billing of reverse billing), is het belangrijk dat zij jouw nieuwe btw-id gebruiken vanaf 1 januari.
- Zet alvast je digitale factuurformat 2020 met het nieuwe btw-id klaar.
- Zet een herinnering in je agenda om op 1 januari 2020 je nieuwe btw-id op je website te plaatsen.

Wie zich goed voorbereidt, is er zeker van dat zijn eenmanszaak aan de wettelijke factuureisen voldoet op de overgangsdatum. Maar let op: voer de wijzigingen niet vóór 1 januari 2020 door. Want dan voldoe je in het vierde kwartaal van 2019 niet aan de eisen.

Facturen uit het buitenland

Eenmanszaken gebruiken het nieuwe btw-id voor zakelijke contacten en voor handel binnen en buiten de EU. Als je zakendoet met leveranciers uit andere EU-landen is het extra belangrijk om je nieuwe btw-id aan hen door te geven. Op hun facturen aan jou gebruiken zij nu nog je btw-nummer. In 2020 moeten zij jouw btw-id op de factuur aan jou zetten. Leveranciers en klanten kunnen vanaf 1 januari 2020 je onderneming onder het nieuwe btw-id vinden in het [VIES](#).

Nieuwe wetgeving

Door nieuwe wetgeving vanaf 1 januari 2020 is de vermelding van het nieuwe btw-id op de factuur en opgaaf intracommunautaire prestaties nog belangrijker. Uw buitenlandse leverancier kan namelijk zijn btw-vrijstelling (in Nederland nultarief) verliezen.

Ga voor meer informatie over het nieuwe btw-id naar: belastingdienst.nl/btw-id. Of bezoek het communicatieplatform <https://bdcommunicatie.pleio.nl/> voor o.a. artikelen en beeldmateriaal.

Overheid

Geen hogere AOW-leeftijd in 2025 door levensverwachting

In het pensioenakkoord is afgesproken dat de AOW-leeftijd vanaf 2025 aan de ontwikkeling van de gemiddelde levensverwachting wordt gekoppeld. Op basis van een CBS-prognose is nu vastgesteld dat de AOW-leeftijd in 2025 niet verder stijgt.

In de Wet temporisering verhoging AOW-leeftijd is geregeld dat de leeftijd waarop werknemers recht krijgen op de AOW-uitkering de komende jaren langzamer stijgt dan eerder was afgesproken. Daardoor is de AOW-leeftijd niet vanaf 2021 maar vanaf 2024 67 jaar, en wordt de AOW-leeftijd vanaf 2025 aan de gemiddelde levensverwachting gekoppeld, in plaats van vanaf 2022.

Het CBS maakt 5 jaar vóór een betreffend jaar een prognose van de levensverwachting. Aan de hand daarvan wordt de AOW-leeftijd voor dat jaar vastgesteld. Minister Koolmees van SZW laat nu in een Kamerbrief weten dat op basis van de CBS-prognose de AOW-leeftijd niet omhooggaat in 2025. De levensverwachting stijgt wel, maar niet genoeg voor een hogere AOW-leeftijd in 2025.

Aangepaste koppeling van AOW-leeftijd aan levensverwachting

In het pensioenakkoord is afgesproken dat de AOW-leeftijd vanaf 2025 voor 2/3 gekoppeld wordt aan de ontwikkeling van de resterende levensverwachting op 65 jaar. Stijgt de gemiddelde levensverwachting met een jaar, dan gaat de AOW-leeftijd met 8 maanden omhoog. Deze wijziging moet minister Koolmees echter nog in een apart wetsvoorstel uitwerken. Omdat het plan nog niet door de Tweede en Eerste Kamer is goedgekeurd, heeft de minister de AOW-leeftijd voor 2025 nu vastgesteld op basis van de huidige wetgeving: 67 jaar en 3 maanden. Als de afspraak uit het pensioenakkoord wet is geworden, is de AOW-leeftijd in 2025 67 jaar.

Jaar	AOW-leeftijd vóór pensioenakkoord	Jaar	AOW-leeftijd ná pensioenakkoord
2019	66 jaar + 4	2019	66 jaar + 4
2020	66 jaar + 8	2020	66 + 4
2021	67	2021	66 + 4
2022	67 + 3	2022	66 + 7
2023	67 + 3	2023	66 + 10
2024	67 + 3	2024	67
2025	67 + 3	2025	67

Pensioenrichtleeftijd wijzigt voorlopig ook niet

Ook de pensioenrichtleeftijd – de leeftijd die pensioenfondsen gebruiken voor de berekening van de maximaal toegestane pensioenopbouw – is aan de ontwikkeling van de gemiddelde levensduur gekoppeld. De minister geeft aan dat de pensioenrichtleeftijd in 2021 onveranderd 68 jaar blijft.